

Ole Lukøje

I hele verden er der ingen, der kan så mange historier, som Ole Lukøje! Han kan rigtignok fortælle!

Sådan ud på aftenen, når børn sidder nok så net ved bordet, eller på deres skammel, kommer Ole Lukøje; han kommer så stille op ad trappen; for han går på hoesokker, han lukker ganske sagte døren op og fut! så sprøjter han børnene sødmælk ind i øjnene, så fint, så fint, men dog altid nok til at de ikke kan holde øjnene åbne, og derfor ikke ser ham; han lister sig lige bag ved, blæser dem sagte i nakken, og så bliver de tunge i hovedet, oh ja! men det gør ikke ondt, for Ole Lukøje mener det just godt med børnene, han vil bare have at de skal være rolige, og det er de bedst, når man får dem i seng, de skal være stille, for at han kan fortælle dem historier.

Når børnene nu sover, sætter Ole Lukøje sig på sengen; han er godt klædt på, hans frakke er af silketøj, men det er ikke muligt at sige, hvad kulør den har, for den skinner grøn, rød og blå, alt ligesom han drejer sig; under hver arm holder han en paraply, en med billeder på, og den sætter han over de gode børn, og så drømmer de hele natten de dejligste historier, og en paraply har han, hvor der slet intet er på, og den sætter han over de uartige børn, så sover de så tosset og har om morgnen, når de vågner, ikke drømt det allermindste.

Nu skal vi høre, hvorledes Ole Lukøje i en hel uge kom hver aften til en lille dreng, som hed Hjalmar, og hvad han fortalte ham! Det er hele syv historier, for der er syv dage i en uge.

Mandag

"Hør nu engang!" sagde Ole Lukøje om aftenen, da han havde fået Hjalmar i seng, "nu skal jeg pynte op!" og så blev alle blomsterne i urtepotterne til store træer, der strakte deres lange grene hen under loftet og langs med væggen, så hele stuen så ud som det dejligste lysthus, og alle grene var fulde af blomster, og hver blomst var smukkere end en rose, lugtede så dejlig, og ville man spise den, var den sødere end syltetøj! Frugterne glinsede ligesom guld og så var der boller der revnede af rosiner, det var mageløst! men i det samme begyndte det at jamre sig så forskrækkeligt henne i bordskuffen, hvor Hjalmar skolebøger lå.

"Hvad er nu det!" sagde Ole Lukøje og gik hen til bordet og fik skuffen op. Det var tavlen, som det

knugede og trykkede i, for der var kommet et galt tal i regnestykket, så det var færdigt at falde fra hinanden; griflen hoppede og sprang i sit sejlgarnsbånd, ligesom den kunne være en lille hund, den ville hjælpe på regnestykket, men den kunne ikke! Og så var det Hjalmar skrivebog, som det jamrede sig inden i, oh det var ordentligt fælt at høre! langs ned på hvert blad stod alle de store bogstaver, hvert med et lille ved siden, en hel række ned ad, det var sådan en forskrift, og ved den igen stod nogle bogstaver, der troede de så ud lige som den, for dem havde Hjalmar skrevet, de lå næsten ligesom om de var faldet over blyantsstregen, hvilken de skulle stå på.

"Se, sådan skulle I holde eder!" sagde forskriften, "se, sådan til siden, med et rask sving!"

"Oh, vi vil gerne," sagde Hjalmar bogstaver, "men vi kan ikke, vi er så dårlige!"

"Så skal I have kinderpulver!" sagde Ole Lukøje.

"Oh nej!" råbte de, og så stod de så ranke at det var en lyst!

"Ja nu får vi ikke fortalt historier!" sagde Ole Lukøje, "nu må jeg eksercere dem! en to! en to!" og så eksercerede han bogstaverne, og de stod så ranke og så sunde som nogen forskrift kunne stå, men da Ole Lukøje gik, og Hjalmar om morgnen så til dem, så var de lige så elendige som før.

Tirsdag

Så snart Hjalmar var i seng, rørte Ole Lukøje med sin lille troldsprøjte ved alle møblerne i stuen og straks begyndte de at snakke, og alle sammen snakkede de om dem selv, undtagen spytebakken, den stod tavs og ærgrede sig over, at de kunne være så forfængelige, kun at tale om dem selv, kun at tænke på dem selv og slet ikke at have tanke for den, der dog stod så beskeden i kroen og lod sig spytte på.

Der hang over kommoden et stort maleri i en forgyldt ramme, det var et landskab, man så høje gamle træer, blomster i græsset og et stort vand med en flod, der løb om bag skoven, forbi mange slotte, langt ud i det vilde hav.

Ole Lukøje rørte med sin troldsprøjte ved maleriet og så begyndte fuglene derinde at synge, træernes grene bevægede sig og skyerne tog ordentlig flugt, man kunne se deres skygge hen over landskabet.

Nu løftede Ole Lukøje den lille Hjalmar op mod

rammen, og Hjalmar stak benene ind i maleriet, lige ind i det høje græs og der stod han; solen skinnede mellem træernes grene ned på ham. Han løb hen til vandet, satte sig i en lille båd der lå; den var malet rød og hvid, sejlene skinnede som sølv og seks svaner alle med guldkroner nede om halsen og en strålende blå stjerne på hovedet, trak båden forbi de grønne skove, hvor træerne fortalte om røvere og hekse og blomsterne om de nydelige små alfer og hvad sommerfuglene havde fortalt dem.

De dejligste fisk, med skæl som sølv og guld, svømmede efter båden, imellem gjorde de et spring så det sagde plask igen i vandet, og fuglene, røde og blå, små og store, fløj i to lange rækker bag efter, myggene dansede og oldenborren sagde bum, bum; de ville alle sammen følge Hjalmar, og hver havde de en historie at fortælle!

Det var rigtignok en sejltur! snart var skovene så tætte og så mørke, snart var de som den dejligste have med solskin og blomster og der lå store slotte af glas og af marmor; på altanerne stod prinsesser, og alle var de små piger, som Hjalmar godt kendte, han havde leget med dem før. De rakte hånden ud hver og holdt den yndigste sukkergris, som nogen kagekone kunne sælge, og Hjalmar tog i den ene ende af sukkergrisen, i det han sejlede forbi, og prinsessen holdt godt fast, og så fik hver sit stykke, hun det mindste, Hjalmar det allerstørste! Ved hvert slot stod små prinser skildvagt, de skuldrede med guldsabel og lod det regne med rosiner og tinsoldater; det var rigtige prinser!

Snart sejlede Hjalmar gennem skove, snart ligesom igennem store sale, eller midt igennem en by; han kom også igennem den hvor hans barnepige boede, hun der havde båret ham, da han var en ganske lille dreng, og havde holdt så meget af ham, og hun nikkede og vinkede og sang det nydelige lille vers, hun selv havde digtet og sendt Hjalmar:

Jeg tænker på dig så mangan stund,
min egen Hjalmar, du søde!

Jeg har jo kysset din lille mund,
din pande, de kinder røde.

Jeg hørte dig sige de første ord,
jeg måtte dig afsked sige.

Vor Herre velsigne dig her på jord,
en engel du er fra hans rige!

Og alle fuglene sang med, blomsterne dansede på stilken og de gamle træer nikkede, ligesom om Ole Lukøje også fortalte dem historier.

Onsdag

Nej hvor regnen skyllede ned udenfor! Hjalmar kunne høre det i søvne! og da Ole Lukøje lukkede et vindue op, stod vandet lige op til vindueskarmen; der var en hel sø derude, men det prægtigste skib lå op til huset.

"Vil du sejle med, lille Hjalmar!" sagde Ole Lukøje, "så kan du i nat komme til de fremmede lande og være her i morgen igen!"

Og så stod med et Hjalmar i sine søndagsklæder midt på det prægtige skib, og straks blev vejret velsignet og de sejlede gennem gaderne, krydsede om kirken og nu var alt en stor vild sø. De sejlede så længe, at der ingen land var at øjne mere, og de så en flok storke, de kom også hjemme fra og ville til de varme lande; den ene stork fløj bag ved den anden og de havde allerede fløjet så langt, så langt; en af dem var så træt, at hans vinger næsten ikke kunne bære ham længere, han var den allersidste i rækken og snart kom han et stort stykke bag efter, til sidst sank han med udbredte vinger lavere og lavere, han gjorde endnu et par slag med vingerne, men det hjalp ikke; nu berørte han med sine fødder tovværket på skibet, nu gled han ned af sejlet og bums! der stod han på dækket.

Så tog matrosdrengen ham og satte ham ind i hønsehuset, til høns, ænder og kalkuner; den stakkels stork stod ganske forknyt midt imellem dem.

"S'ikken en!" sagde alle hønsene.

Og den kalkunske hane pustede sig op så tykt den kunne og spurgte hvem han var; og ænderne gik baglæns og puffede til hinanden: "Rap dig! rap dig!"

Og storken fortalte om det varme Afrika, om pyramiderne og om strudsen, der løb som en vild hest hen over ørkenen, men ænderne forstod ikke hvad han sagde, og så puffede de til hinanden: "Skal vi være enige om, at han er dum!"

"Ja vist er han dum!" sagde den kalkunske hane og så pludrede den op. Da tav storken ganske stille og tænkte på sit Afrika.

"Det er nogle dejlige tynde ben I har!" sagde kalkunen. "Hvad koster alen?"

"Skrat, skrat, skrat!" grinte alle ænderne, men storken lod, som om han slet ikke hørte det.

"I kan gerne le med!" sagde kalkunen til ham, "for det var meget vittigt sagt! eller var det måske for lavt for ham! ak, ak! han er ikke flersidig! lad os blive ved at være interessante for os selv!" og så klukkede de og ænderne snadrede, "gik, gak! gik, gak!" det var skrækkeligt hvor morsomt de selv havde det.

Men Hjalmar gik hen til hønsehuset, åbnede døren, kaldte på storken og den hoppede ud på dækket til

ham; nu havde den hvilet sig og det var ligesom om den nikkede til Hjalmar for at takke ham; derpå bredte den sine vinger ud og fløj til de varme lande, men hønsene klukkede, ænderne snadrede og den kalkunske hane blev ganske ildrød i hovedet.

"I morgen skal vi koge suppe på jer!" sagde Hjalmar og så vågnede han, og lå i sin lille seng. Det var dog en forunderlig rejse Ole Lukøje havde ladet ham gøre den nat!

Torsdag

"Ved du hvad!" sagde Ole Lukøje, "Bliv nu ikke bange! her skal du se en lille mus!" og så holdt han sin hånd, med det lette, nydelige dyr, hen imod ham. "Den er kommet for at invitere dig til bryllup. Her er to små mus i nat, som vil træde ind i ægtestanden. De bor nede under din moders spisekammergulv, det skal være sådan en dejlig lejlighed!"

"Men hvor kan jeg komme gennem det lille musehul i gulvet?" spurgte Hjalmar.

"Lad mig om det!" sagde Ole Lukøje, "jeg skal nok få dig lille!" og så rørte han med sin troldsprøjte ved Hjalmar, der straks blev mindre og mindre, til sidst var han ikke så stor, som en finger. "Nu kan du låne tinsoldatens klæder, jeg tænker de kan passe og det ser så rask ud at have uniform på, når man er i selskab!"

"Ja nok!" sagde Hjalmar, og så var han i øjeblikket klædt på, som den nysseligste tinsoldat.

"Vil De ikke være så god at sætte Dem i Deres moders fingerbøl," sagde den lille mus, "så skal jeg have den ære at trække Dem!"

"Gud, skal frøkenen selv have ulejlighed!" sagde Hjalmar og så kørte de til musebryllup.

Først kom de ind under gulvet i en lang gang, der slet ikke var højere end at de netop kunne køre der med et fingerbøl, og hele gangen var illumineret med trøske.

"Lugter her ikke dejligt!" sagde musen, som trak ham, "den hele gang er blevet smurt med flæskesvær! det kan ikke være dejligere!"

Nu kom de ind i brudesalen; her stod til højre alle de små hunmus og de hviskede og tiskede, ligesom om de gjorde nar af hinanden; til venstre stod alle hanmusene og strøg sig med poten om mundskægget, men midt på gulvet så man brudeparret, de stod i en udhulet osteskorpe og kyssede så skrækkeligt meget for alles øjne, thi de var jo forlovede og nu skal de straks have bryllup.

Der kom altid flere og flere fremmede; den ene mus var færdig at træde den anden ihjel og brudeparret havde stillet sig midt i døren, så man hverken kunne

komme ud eller ind. Hele stuen var ligesom gangen smurt med flæskesvær, det var hele beværtningen, men til dessert blev der fremvist en ært, som en lille mus af familien havde bidt brudeparrets navn ind i, det vil sige det første bogstav; det var noget ganske overordentligt.

Alle musene sagde, at det var et dejligt bryllup og at konversationen havde været så god.

Og så kørte Hjalmar igen hjem; han havde rigtignok været i fornemt selskab, men han måtte også krybe ordentlig sammen, gøre sig lille og komme i tinsoldat-uniform.

Fredag

"Det er utroligt hvor mange der er af ældre folk, som gerne vil have fat på mig!" sagde Ole Lukøje, "det er især dem, som har gjort noget ondt. 'Gode lille Ole,' siger de til mig, 'vi kan ikke få øjnene i og så ligger vi hele natten og ser alle vore onde gerninger, der, som fæle små trolde, sidder på sengekanten og sprøjter os over med hedt vand, ville du dog komme og jage dem bort, at vi kan få en god søvn,' og så sukker de så dybt: 'Vi vil såmænd gerne betale: God nat Ole! pengene ligger i vinduet,' men jeg gør det ikke for penge," sagde Ole Lukøje.

"Hvad skal vi nu have for i nat?" spurgte Hjalmar.

"Ja, jeg ved ikke om du har lyst igen i nat at komme til bryllup, det er en anden slags end den i går. Din søsters store dukke, den der ser ud som et mandfolk og kaldes Herman, skal giftes med dukken Bertha, det er desuden dukkens fødselsdag og derfor skal der komme så mange presenter!"

"Ja, det kender jeg nok," sagde Hjalmar, "altid når dukkerne trænger til nye klæder så lader min søster dem have fødselsdag eller holde bryllup! det er vist sket hundred gange!"

"Ja, men i nat er brylluppet hundred og et og når hundred og et er ude, så er alt forbi! derfor bliver også dette så mageløst. Se en gang!"

Og Hjalmar så hen på bordet; der stod det lille paphus med lys i vinduerne, og alle tinsoldaterne præsenterede gevær udenfor. Brudeparret sad på gulvet og lænede sig op til bordbenet, ganske tankefuldt, og det kunne det jo have grund til. Men Ole Lukøje, iført bedstemoders sorte skørt, viede dem! da vielsen var forbi, istemte alle møblerne i stuen følgende skønne sang, der var skrevet af blyanten, den gik på melodi, som tappenstregen.

Vor sang skal komme, som en vind
til brudeparret i stuen ind;

de knejser begge, som en pind,
de er gjort' af handskeskind!
:,: Hurra, hurra! for pind og skind!

Det synger vi højt i vejr og vind!,:
Og nu fik de presenter, men de havde frabedt sig alle
spiselige ting, for de havde nok af deres kærlighed.

"Skal vi nu ligge på landet, eller rejse udenlands?"
spurgte brudgommen, og så blev svalen, som havde
rejst meget og den gamle gårdhøne, der fem gange
havde ruget kyllinger ud, taget på råd; og svalen
fortalte om de dejlige, varme lande, hvor vindruerne
hang så store og tunge, hvor luften var så mild, og
bjergene havde farver, som man her slet ikke kender
dem!

"De har dog ikke vor grønkål!" sagde hønen. "Jeg lå en
sommer med alle mine kyllinger på landet; der var en
grusgrav, som vi kunne gå og skrabe i, og så havde vi
adgang til en have med grønkål! Oh, hvor den var
grøn! jeg kan ikke tænke mig noget kønnere."

"Men den ene kålstok ser ud ligesom den anden,"
sagde svalen, "og så er her tit så dårligt vejr!"

"Ja det er man vant til!" sagde hønen.

"Men her er koldt, det fryser!"

"Det har kålen godt af!" sagde hønen. "Desuden kan vi
også have det varmt! havde vi ikke for fire år siden en
sommer, der varede i fem uger, her var så hedt, man
kunne ikke trække vejret! og så har vi ikke alle de
giftige dyr, de har ude! og vi er fri for røvere! Det er et
skarn, som ikke finder at vort land er det kønneste! han
fortjente rigtig ikke at være her!" og så græd hønen
"Jeg har også rejst! jeg har kørt i en bønne over tolv
mil! der er slet ingen fornøjelse ved at rejse!"

"Ja hønen er en fornuftig kone!" sagde dukken Bertha,
"jeg holder heller ikke af at rejse på bjerge, for det er
kun op og så er det ned! nej, vi vil flytte ud ved
grusgraven og spadsere i kålhaven!"

Og derved blev det.

Lørdag

"Får jeg nu historier!" sagde den lille Hjalmar, så snart
Ole Lukøje havde fået ham i søvn.

"I aften har vi ikke tid til det," sagde Ole og spændte
sin smukkeste paraply over ham. "Se nu på disse
kinesere!" og hele paraplyen så ud som en stor
kinesisk skål med blå træer og spidse broer med små
kinesere på, der stod og nikkede med hovedet. "Vi skal
have hele verden pudset kønt op til i morgen," sagde
Ole, "det er jo da en hellig dag, det er søndag. Jeg skal
hen i kirketårnene for at se, om de små kirkenisser
polerer klokkerne, at de kan lyde smukt, jeg skal ud på

marken, og se om vindene blæser støvet af græs og
blade, og hvad der er det største arbejde, jeg skal have
alle stjernerne ned for at polere dem af; jeg tager dem i
mit forklæde, men først må hver nummereres og
hullerne, hvor de sidder deroppe, må nummereres, at
de kan komme på deres rette pladser igen, ellers vil de
ikke sidde fast og vi får for mange stjerneskid, i det
den ene dratter efter den anden!"

"Hør, ved de hvad hr. Lukøje!" sagde et gammelt
portræt, som hang på væggen hvor Hjalmar sov, "jeg
er Hjalmars oldefader: De skal have tak fordi De
fortæller drengen historier, men De må ikke forville
hans begreber. Stjernerne kan ikke tages ned og
poleres! Stjernerne er kloder ligesom vor jord og det er
just det gode ved dem!"

"Tak skal du have, du gamle oldefader!" sagde Ole
Lukøje, "Tak skal du have! Du er jo hovedet for
familien, du er 'olde'-hovedet! men jeg er ældre, end
du! jeg er gammel hedning, romerne og grækerne
kaldte mig drømmeguden! jeg er kommet i de
fornemste huse og kommer der endnu! jeg forstår at
omgås både med små og store! Nu kan du fortælle!"
og så gik Ole Lukøje og tog paraplyen med.

"Nu tør man nok ikke mere sige sin mening!" sagde
det gamle portræt.

Og så vågnede Hjalmar.

Søndag

"God aften!" sagde Ole Lukøje og Hjalmar nikkede,
men sprang så hen og vendte oldefaderens portræt om
mod væggen, at det ikke skulle snakke med, ligesom i
går.

"Nu skal du fortælle mig historier, om 'de fem grønne
ærter', der boede i en ærtebælg, og om 'haneben der
gjorde kur til høneben', og om 'stoppenålen, der var så
fin på det, at hun bildte sig ind hun var en synål!'"

"Man kan også få for meget af det gode!" sagde Ole
Lukøje, "jeg vil helst vise dig noget, ved du nok! jeg
vil vise dig min broder, han hedder også Ole Lukøje,
men han kommer aldrig til nogen mere end én gang og
når han kommer, tager han dem med på sin hest og
fortæller dem historier; han kan kun to, en der er så
mageløs dejlig, at ingen i verden kan tænke sig den, og
en der er så fæl og gruelig ja det er ikke til at
beskrive!" og så løftede Ole Lukøje den lille Hjalmar
op i vinduet og sagde, "der skal du se min broder, den
anden Ole Lukøje! de kalder ham også Døden! ser du,
han ser slet ikke slem ud, som i billedbøgerne, hvor
han er ben og knokler! nej, det er sølvbroderi han har
på kjolen: Det er den dejligste husar-uniform! en

kappe af sort fløjlflyver bag ud over hesten! se hvor han rider i galop."

Og Hjalmar så, hvordan dén Ole Lukøje red af sted og tog både unge og gamle folk op på hesten, nogle satte han for på og andre satte han bag på, men altid spurgte han først, "hvorledes står det med karakterbogen?" - "Godt!" sagde de alle sammen; "ja lad mig selv se!" sagde han, og så måtte de vise ham bogen; og alle de som havde "Meget godt" og "Udmærket godt" kom for på hesten og fik den dejlige historie at høre, men de som havde "Tømmeligt godt" og "Mådeligt" de måtte bag på, og fik den fæle historie; de rystede og græd, de ville springe af hesten, men kunne det slet ikke, thi de var lige straks vokset fast til den.

"Men Døden er jo den dejligste Ole Lukøje!" sagde Hjalmar, "ham er jeg ikke bange for!"

"Det skal du heller ikke!" sagde Ole Lukøje, "se bare til at du har en god karakterbog!"

"Ja det er lærerigt!" mumlede oldefaderens portræt, "det hjælper dog, man siger sin mening!" og så var han fornøjet.

Se, det er historien om Ole Lukøje! nu kan han selv i aften fortælle dig noget mere!

* * *